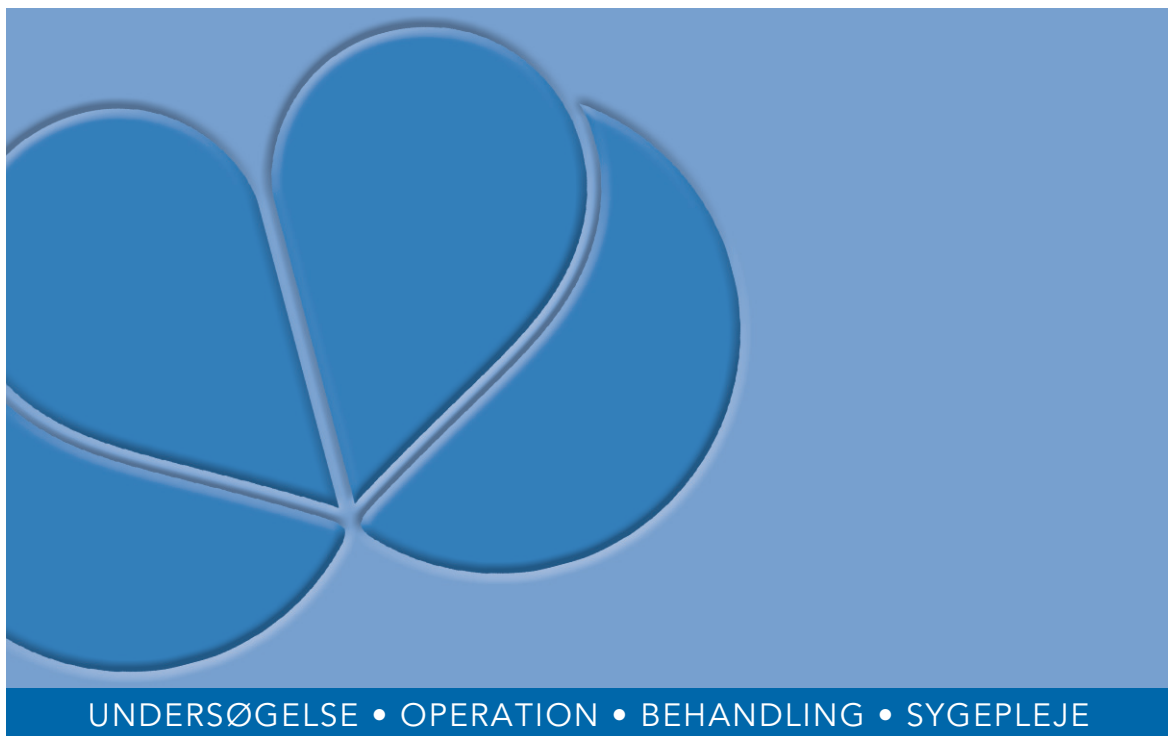

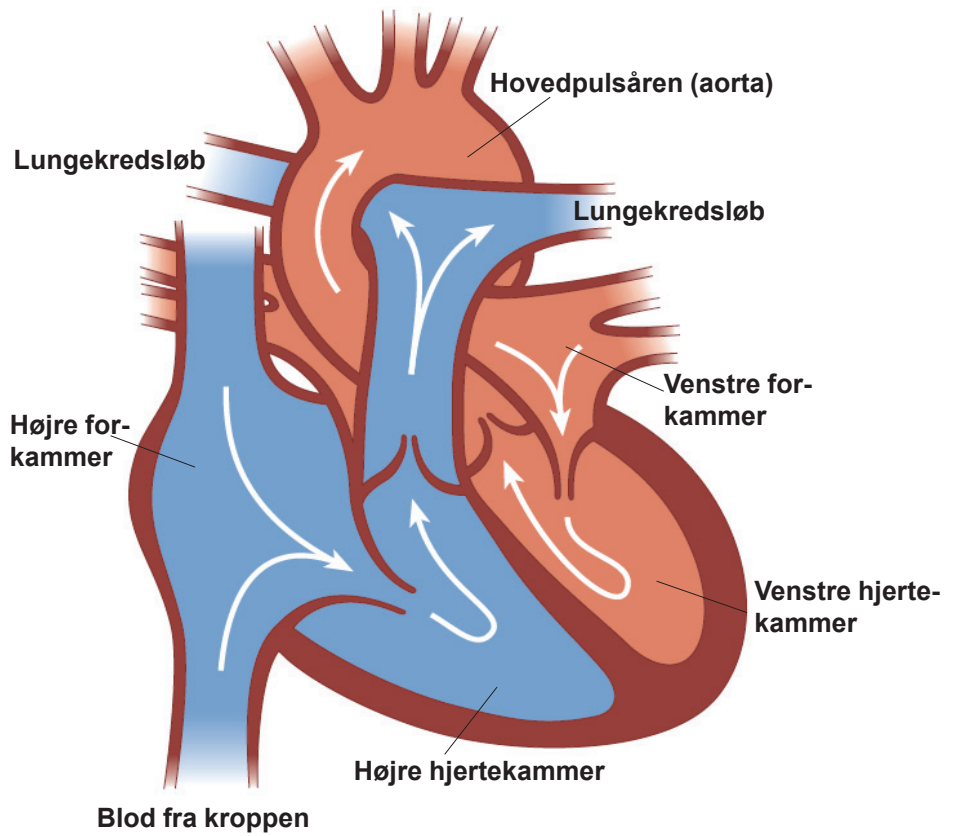
Hjertekateterisation

Rigshospitalets Hjertecenter

Hjertemedicinsk klinik B

Det normale hjerte

Velkommen til hjertemedicinsk afsnit 3143/4

Vi vil gerne forberede dig så godt som muligt på indlæggelse og undersøgelse.

Patienterne her på afdelingen har flere former for hjerteproblemer. Nogle har medfødte hjertesygdomme, andre har betændelse på hjerteklapperne, andre igen lider af rytmeforstyrrelser i hjertet. Dine medpatienter er i alle aldre og er indlagt i både kortere og længere tid.

Vores omgangstone er uformel, med mindre patienterne ønsker andet.

Hjertekateterisation – hvad er det?

En hjertekateterisation er en undersøgelse af hjertets anatomi og funktion. Undersøgelsen foretages for at opnå information, som har betydning for den videre behandling.

Ved undersøgelsen føres tynde plastikrør (katetre) op til hjertet. Det er muligt at få adgang til hjertet fra blodårer i begge lysker. Gennem arterierne (de røde på tegningen) føres blodet fra hjertet ud i kroppen. Gennem venerne (de blå på tegningen) føres blodet fra kroppen tilbage til hjertet og ud i lungekredsløbet. I sjældne tilfælde kan der foretages hjertekateterisation fra vener på siden af halsen.

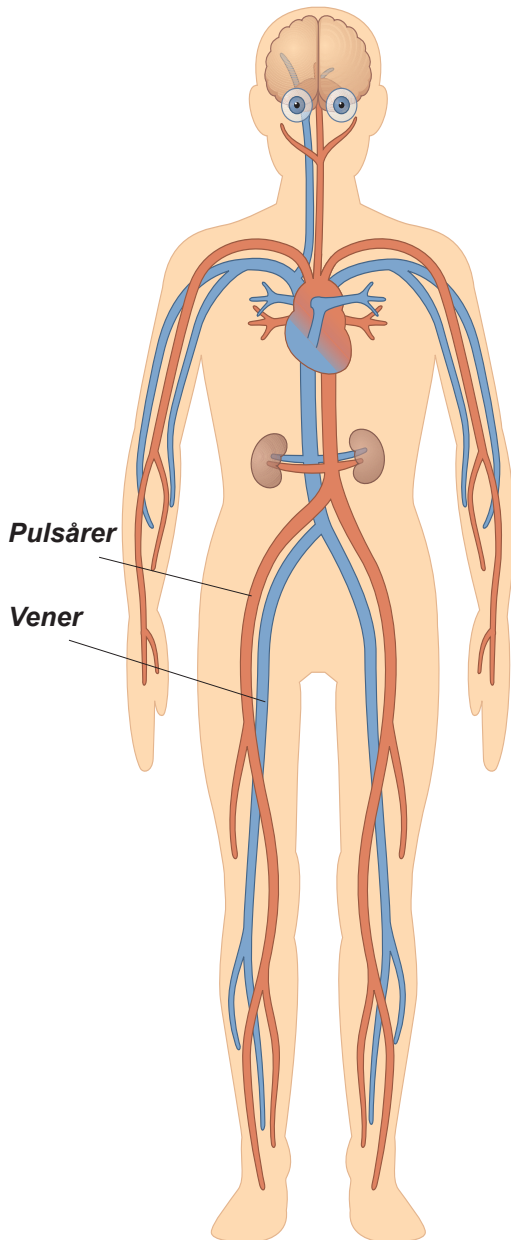
Blodårerne har ikke føleener, og du vil derfor ikke kunne mærke katetrene under undersøgelsen, men du kan kortvarigt opleve hjertebanken, når undersøgelseskatetrene føres rundt i hjertet.

Hjertekateterisation foretages i røntgengennemlysning og kan udføres med og uden kontraststof.

Undersøgelsen kan foretages i både højre og venstre side af hjertet.

1. **En højresidig hjertekateterisation** er en undersøgelse, hvor man kan måle blodtrykket i hjertekamrene og i lungekredsløbet. Der er mulighed for at måle hjertets pumpefunktion. Der kan samtidig udtages blodprøver.
2. **En venstresidig** hjertekateterisation er en undersøgelse, hvor man kan måle blodtrykket i venstre hjertekammer. Der kan samtidig udtages blodprøver.
3. Ved en kateterisation kan der laves en **angiografi**, som er en kontrastundersøgelse af hjerte- og lungekredsløbets anatomi og funktion.

Ved en angiografi vil man kortvarigt kunne få en varm fornemmelse i kroppen, og nogle får følelsen af at skulle lade vandet.

Pulsårer

Vener

Indlæggelsen

Du skal regne med at være indlagt i tre dage. Natten før undersøgelsen forventes det, at du sover hjemme, med mindre du bor langt fra Rigshospitalet eller har særlige behov. I så fald kan du overnatte på afdelingen eller på Rigshospitalets patienthotel. Du aftaler med sygeplejersken, hvornår du skal møde den næste dag.

Dag 1 (indlæggelse)

Dagen er sat af til forundersøgelser. Du får taget blodprøver og et elektrokardiogram (EKG). En læge fra afdelingen optager journal, fortæller dig om undersøgelsen og får dit samtykke til undersøgelsen. Hvis fuld bedøvelse er påkrævet, skal du også tale med en anæstesi-læge. Den sygeplejerske, der er ansvarlig for din pleje, vil sammen med dig vurdere og planlægge dit behov for sygepleje under indlæggelsen.

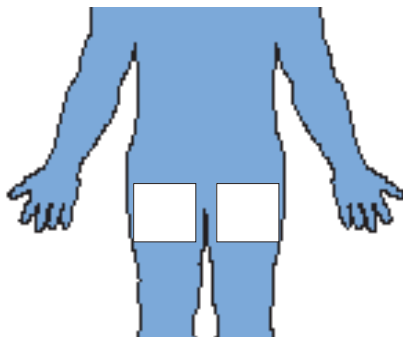
Mange patienter har brug for at få sat ord på alle de tanker og følelser, der helt naturligt opstår i forbindelse med undersøgelse af hjertet. Det er vigtigt, at du får svar på dine spørgsmål og talt om det, som eventuelt bekymrer dig. Det kan du tale med både sygeplejersken og lægen om.

Der kan være en del ventetid mellem forundersøgelserne den første dag, og du skal regne med at bruge det meste af dagen. Det er derfor en god idé at medbringe en bog, et blad eller noget musik.

Forberedelse til dag 2

Aftenen inden undersøgelsen skal du barbere dig i begge lysker som vist på tegningen på næste side.

Lyskerne barberes i de viste områder, hver på ca. 20x20 cm

Dag 2 (undersøgelse)

Du skal **ikke** være fastende til undersøgelsen. Det betyder, at du må spise og drikke frem til det tidspunkt, hvor du får tilbudt beroligende medicin af sygeplejersken (ca. en halv time før behandlingens start). Personalet informerer dig om undersøgelsestidspunktet; der kan dog løbende forekomme ændringer i programmet. Hvis du tager medicin, skal du tage den, som du plejer, med mindre andet er aftalt. Tager du *Marevan* eller *Marcoumar*, skal du holde pause de sidste 3 dage før behandlingen. Spørg sygeplejersken, hvis du er i tvivl.

Om morgenen inden undersøgelsen tager du brusebad og får udleveret hospitalstøj. Du må hverken bære smykker eller ur til undersøgelsen. Det er dit eget ansvar at opbevare dine ting et sikkert sted, fx i dit aflåste skab på stuen.

Omkring en halv time før undersøgelsen får du tilbudt afslappende medicin. Undersøgelsen foregår på kardiologisk laboratorium på 1. sal.

På Kardiologisk Laboratorium

Her bliver du modtaget af den sygeplejerske, som er ansvarlig for din pleje under undersøgelsen. Hvis du har behov for at stille yderligere spørgsmål, har du også her mulighed for at få svar. Sygeplejersken følger dig ind på undersøgelsesstuen og hjælper dig op på et lege. Da der kan være køligt på stuen, får du tilbudt et varmt tæppe. Du får sat elektroder på skuldre og hofter, så din hjerterytme kan overvåges under behandlingen.

Sygeplejersken gør dig klar til undersøgelsen, desinficerer huden i begge lysker, og du bliver dækket med et sterilt stykke. Du får lagt lokalbedøvelse i lysken af lægen, og der lægges et indføringsrør (sheath) i blodåren, hvorigennem undersøgelseskathetrene kan føres op til hjertet.

Hvis du under undersøgelsen oplever ubehag, eller hvis du får smerter, er det vigtigt, at du fortæller det til personalet, så du får hjælp.

Undersøgelsen varer cirka en time. Kathetene fjernes, og lægen komprimerer på indstikstederne for at lukke hullerne. Du bliver hjulpet i seng og kørt tilbage til sengeafdelingen.

Tilbage på afdelingen

Det kan bløde fra blodårerne i lyskerne, som lægen har stukket i; derfor er det meget vigtigt, at du ligger stille på ryggen i sengen efter undersøgelsen. Lægen vurderer, hvor længe du skal ligge - det varierer fra 2 til 4 timer.

For at undgå blødning fra lysken

- må hovedgærdet hæves højst 40°
- må du ikke løfte hovedet, da du bruger dine mavemuskler og derved kommer til at øge trykket ved indstikstedet
- skal du ligge helt stille med hofter og ben

Det kan være anstrengende at ligge på ryggen i længere tid ad gangen. Vi anbefaler, at du vipper med tæerne for at stimulere blodcirkulationen. Hvis du ligger dårligt, føler ubehag eller har brug for at komme på toilettet, kan du altid ringe på klokken. Sygeplejersken kan hjælpe dig med et bækken eller en kolbe i sengen.

Når du står op, kan du blive svimmel og få brug for støtte. Derfor skal der være en sygeplejerske hos dig, når du skal ud af sengen. Når du er tilbage i afdelingen, må du spise og drikke igen.

Nogle patienter bliver udskrevet samme aften. Dette afhænger af lægens vurdering, og om der kan være en person hos dig den første aften.

Dag 3 (udskrivelse)

Når den læge, der går stuegang, har undersøgt dig og set resultatet af undersøgelse, bliver du udskrevet.

Du vil få besked, om du skal møde til kontrol.

Dagen efter må du fjerne plastret fra lysken og gå i brusebad. Det er vigtigt, at du ikke overstrækker eller belaster lysken de næste dage. Vi fraråder derfor, at du dyrker sport, løfter mere end 4 kilo, cykler eller fører bil de første 4 dage efter undersøgelsen. Du kan sagtens bevæge dig almindeligt omkring. Du kan genoptage dit arbejde efter 4 dage.

Komplikationer

Ved alle indgreb er der en lille risiko for komplikationer, og skulle de opstå, er personalet specialuddannet til at tage sig af dem.

I henhold til lov fra Sundhedsstyrelsen¹ skal du informeres om de komplikationer, der kan forekomme ved indgrebet:

Sjældne

- blødning fra indstiksstedet
- udposning på blodåren i lysken
- forbigående forstyrrelser i hjerterytmen

Meget sjældne

- overfølsomhedsreaktion overfor det jodholdige kontraststof
- indre blødning
- blødning til hjertesækken
- blodprop fra karsystemet der kan sætte sig fast andre steder i kredsløbet
- død

Husk, at du altid er velkommen til at spørge, hvis der er noget, du er i tvivl om.

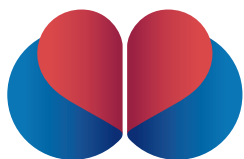
¹ Sundhedsloven, lovbekendtgørelse nr. 95 af 7. februar 2008 med senere ændringer.

Tegninger: Ken Kragfeldt

Tekst: *Birgitte Lykkeberg, sygeplejerske*
Susanne Christensen, sygeplejerske
Marianne Wetendorff Nørgaard, klinisk sygeplejespecialist
Karen Holst Lisby, klinisk sygeplejespecialist
Lars Søndergaard, overlæge

Ref. www.hjerteforeningen.dk
www.sundhed.dk
www.cardio.dk

RIGSHOSPITALET
HJERTECENTER

Blegdamsvej 9
2100 København Ø

Oktober 2011, version nr. 1

Rigshospitalet